

OBČINSKA KNJIŽNICA
64290 TRŽIČ
Čevljari

Nekaj ugotovitev o poslovanju v prvem polletju

Ob zaključku letošnjega prvega polletja je naš kolektiv v glavnem dobro razpoložen odšel na letni kolektivni dopust. Dobro razpoloženje je predvsem povzročala zavest, da so bile delovne naloge v glavnem dobro opravljene, da se je prizadevnost primerno odrazila tudi v osebnih dohodkih in da smo kar uspešno premagali tudi vse težave, ki so nas spremljale.

Pa poglejmo nekaj rezultatov, ki smo jih letos doslej dosegli. V proizvodnih TOZD, še posebno v TOZD obutev, smo imeli v prvih treh mesecih velike težave in planskih nalog nismo izpolnjevali. Kasneje se je situacija bistveno izboljšala, vseeno pa predvidevanj v celoti nismo mogli izpolniti. Tako smo v proizvodnji obutve po količini dosegli le 95 % plana v PU 94 % in gumarni in plastiki 99 %. Posamezne delovne enote so svoje naloge pri tem opravljale zelo različno. V celoti so dosegle in deloma tudi presegle predvidevanja le enote 521 v montaži, 511 in 512 v izdelavi zgornjih delov, 531 v PU in 540 v gumarni in plastiki, v TOZD prodaja so bila planska predvidevanja dosežena. K temu je največ pripomogla prodaja v naših poslovalnicah, ki je bila zelo uspešna v prvih treh mesecih in v juniju. Skupno je bila prodaja na drobno po vrednosti višja od lanskoletne za 17 % in po količini za 16 %, izpod predvidevanj pa je bila dosežena prodaja po ostalih prodajnih kanalih.

Na dosežene finančne rezultate so vplivali predvsem trije elementi, in sicer:

1. Za 1,7 % smo znižali predvidene proizvodne stroške in za 0,3 % planirane stroške prodaje.
2. Nabavne cene, predvsem pri vseh vrstah kemikalij so stalno naraščale in so dosegle višji nivo od planiranega, kar pa so pokrile razlike, ki smo jih računsko izkazali s popravki stalnih cen ob začetku leta in 1. 6. 1974 ob prehodu v novo sezono.
3. Zaradi dobrih rezultatov v prodaji preko lastne prodajne mreže in zaradi zmanjšanja izgub v izvozu, so realizirane razlike med lastno in prodajno ceno pozitivno vplivale na rezultate v celoti.

Iz doseženega dohodka smo po pokritju vseh zakonskih in pogodbenih obveznosti, ki so znašale 12,4 % dohodka ali 2,4 % celotnega dohodka, porabili 68 % za osebne dohodke, 32 % pa predstavlja ostanek dohodka. V celotnem dohodku so osebni dohodki vsebovani s 11,7 % in ostanek dohodka s 5,5 %.

Povprečni mesečni izplačani osebni dohodek na delavca je znašal v I. polletju v proizvodni dejavnosti 2493,00 din in v prodajni mreži 2735,00 din ali za delovno organizacijo kot celoto 2541,00 din.

V primerjavi z istim obdobjem lani so bili osebni dohodki v proizvodnji višji za 21 % in v poslovalnicah za 28 %. Interesantno je, pri osebnih dohodkih tudi vedeti, da okroglo 15 % izplačanih osebnih dohodkov odtegnemo za posojila, ki jih koristijo člani kolektiva, in sicer za potrošniška posojila 12 % in za stanovanjska posojila 3 %, kar seveda zmanjšuje dejanske prejemke, moramo pa jih med nje vključevati.

Kot porabo, ki vpliva na splošni standard moramo smatrati tudi izdatke iz sklada skupne porabe. V I. polletju so ti izdatki znašali skupaj na zaposlenega 1710,00, pri čemer niso vsjeta sredstva za stanovanjsko izgradnjo. Od tega je bilo 900,00 din na zaposlenega izplačano neposredno kot regres za dopust, ostalo pa predstavlja razne dotacije, proslave, pripevke za gradnjo šol, klimatsko zdravljenje in podobno.

V dosedanjih člankih, ki so obravnavali letošnja poslovna dogajanja smo v Čevljarju vedno omenjali naraščajoče težave v pogledu likvidnosti podjetja. Vzrok tem težavam so bile sorazmerno velike zaloge v skladiščih materiala, izdelkov in predvsem prekomerne zaloge v poslovalnicah. Situacija je bila ob koncu polletja sicer ugodnejša od povprečja, saj so bile zaloge v mreži po vrednosti le za 14 % in po količini za 7 % višje od lanskoletnih, vedeti pa moramo, da so bile že lanskoletne zaloge daleč iznad povprečja v naši panogi. Po podatkih, ki jih je za 1973 leto objavila Služba družbenega knjigovodstva, so bila namreč povprečno koriščena poslovna sredstva na zaposlenega v našem podjetju za 64 % višja kot v panogi, vsled česar moramo ta problem tudi v bodoče resno obravnavati.

Nedvomno je k boljšim poslovnim rezultatom pripomogla tudi samoupravna organiziranost delovne organizacije. Na tem področju so v prvem polletju zaživele TOZD, ki so se samoupravno utrdile in poslovno zaživele. Sklenjen je bil samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih TOZD, prečiščen in utrjen je bil letni poslovni sporazum med TOZD, za obravnavo in sprejem so pripravljene statuti za vsako TOZD in za OZD, izvršena je bila delitev premoženja in dogovorjeni in usklajeni so bili vsi ostali interni pravilniki.

Poleg tega pri urejanju notranjih odnosov v delovni organizaciji so bile v tem času opravljene tudi vse predpriprave za postopno izvajanje integracijskih procesov v naši panogi. Ustanovljeno je bilo poslovno združenje industrije obutve SRS in pred dopustom je bil podpisan sporazum o ustanovitvi tega združenja. Ob tem pričakujemo, da nam bo sodelovanje z ostalimi proizvajalci obutve dalo novih možnosti za boljše in uspešnejše gospodarjenje.

Vse navedeno dokazuje, da je bilo dobro razpoloženje ob odhodu na dopust upravičeno, da pa vseeno v celoti ne smemo biti zadovoljni. Sedanja organiziranost delovne organizacije in povezanost navzven nam daje možnosti za doseganje še boljših rezultatov, od nas vseh pa je odvisno, če jih bomo uspeli tudi doseči.

Janez Kališnik

Krvavo seme je vzknilo

Ze dobra tri desetletja je minilo od tistega tragičnega dogodka, ki se je pripetil dne 5. avgusta 1941 pod Storžičem.

Brez da bi ponovno pisali, kaj se je takrat zgodilo, vemo, da so takrat padle prve žrtve na območju naše ob-

čine, prve žrtve za svobodo, za novo družbeno ureditev, za dokončno osvoboditev naših ljudi vseh spon in vse-mogočih oblik zatiranja in izkoriščanja. Vse to je bilo svojstveno za vse režime pred novo Jugoslavijo. Prav to pa je vzpodbudilo najboljše sinove in hčere našega naroda, da so se že leta 1941 dvignili proti fašizmu, najbolj kruti obliki zatiranja človeštva. Žal je njihove cilje in mlada življenja pretrgala podlost in izdajstvo, ki je bilo vzrok smrti prvih osem partizanov — pripadnikov komaj formiranega Storžiškega bataljona. Toda njihovo s krvjo zasajano seme je vzknilo in rodilo brez kompromisno borbo proti fašističnim zavojevalcem do dokončne osvoboditve trpeče domovine. Plod tega krvavega semena klije še danes in rojeva iz dneva v dan nove dosežke v dinamičnem razvoju naše socialistične družbe. Občani Tržiča smo si prav ta dan izbrali za svoj občinski praznik. Ponosni smo lahko na to, da naš občinski praznik simbolizira spomin na tako svetel dogodek v naši zgodovini, istočasno pa nas obvezuje, da z vsestransko prizadevnostjo in aktivnostjo v nadaljnjem razvijanju socialističnih družbenih odnosov zagotovimo, da ta naš svetel spomin ne bo nikoli oskrnjen.

Marjan Markič

Josip Broz Tito

Dragi drugovi

Najlepše vam zahvaljujem na toplim čestitkama i želja-ma koje ste mi uputili povodom mog rođendana.

Beograd, 28. maja 1974

Vsem občanom čestitamo ob občinskem prazniku

Uredništvo in uredniški odbor

Ponudba jugoslovanske obutve Moskvi za leto 1975

Naša obutvena industrija izvažava obutev v SSSR v glavnem prek izvozne organizacije Centrotexil v Beogradu. Vsako leto čevljarke tovarne pripravijo kolekcijo obutve, katero dostavijo Centrotexilu v Beogradu. Celotna kolekcija je razstavljena v prostorih Centrotexila. Pred odpremo v Moskvo povabi Centrotexil predstavnike Sovjetske uvozne organizacije Raznoexport in Ministrstva trgovine SSSR, da jo ogledajo. Kupci dajo dodatne predloge za dopolnitev kolekcije in izločajo vzorce obutve, ki niso zanimivi za sovjetsko tržišče.

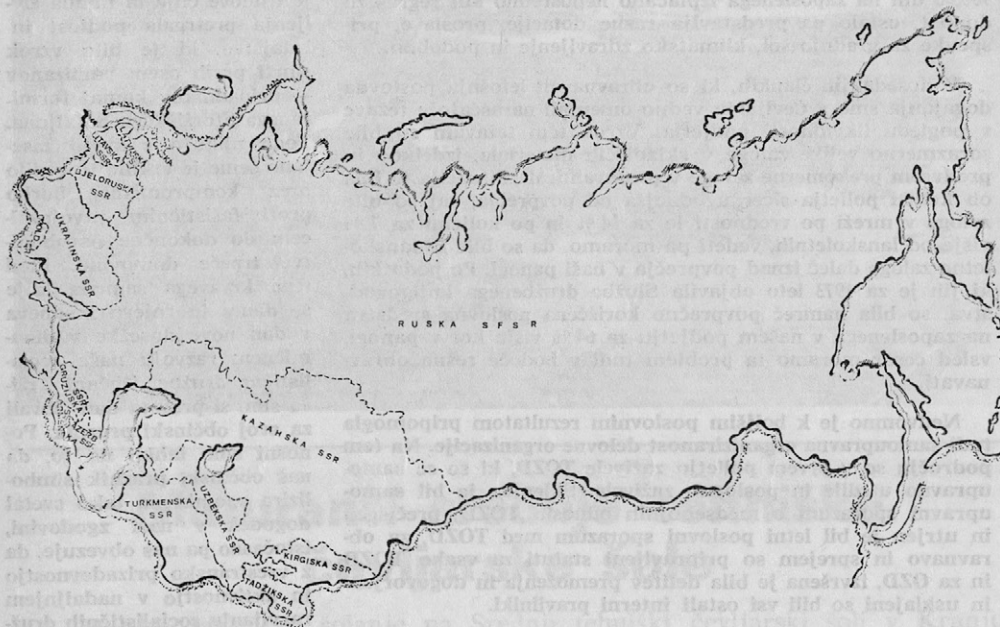
stavili vzorčno obutev po posameznih tovarnah.

Izbira vzorcev predstavnikov Raznoexporta se je pričela v ponedeljek, dne 17. junija. Največji kupec jugoslovanske obutve je ruska republika, ki izbere od 70 do 80 odstotkov od celotnega izvoza obutve v Sovjetsko zvezo prek izvozne organizacije Centrotexil. Delovno grupo za izbiro vzorcev sestavljajo predstavniki Ministrstva trgovine SSSR, uvozne organizacije Raznoexport Moskva, direktorji baz in direktorji veleblagovnic.

Izbira se za vsako tovarno posebej po abecednem redu.

Predstavniki Centrotexila je vse navzoče pozdravil in jim obrazložil značilnosti predložene kolekcije obutve po posameznih vrstah, materialih in podplatnih izdelavah. Celotna kolekcija je vsebovala 3000 vzorcev, od tega je Peko predložil 200 vzorcev. Za vsako tovarno posebej so izbrali po vrstah obutev v določenem redu:

- moška zimska visoka obutev
- ženski škornji
- moški nizki
- ženska večerna obutev
- ženska sling
- ženske sandale

Sovjetska zveza po republikah

Posebna jugoslovanska komisija, ki jo imenuje Odbor za obutev pri Zvezni industrijski zbornici, ima sestanek, na katerem se dogovorijo o enotnih stališčih, ki jih posreduje Centrotexil sovjetskemu kupcu. Strokovno pregleda celotno kolekcijo. Člani komisije so tehničarji in ekonomski strokovnjaki iz naših tovarnih obutve. Pri ogledu kolekcije izloča vzorce, ki so tehnično prezahtevni in izdelani iz domačih ali uvoznih materialov, slabe kvalitete in materialov, ki se težko dobijo na tržišču v večjih količinah. Kupec ne priznava posebnih cen za izdelane vzorce, zaradi tega jih komisija predhodno izloči, ker bi v nasprotnem primeru tovarne, ki so take vzorce predložile, ne dosegle zadovoljivih cen. Ko je kolekcija dokončno urejena, jo izvoznik opremi s svojimi artikli in dpremi v Moskvo.

Uvozno trgovska organizacija Raznoexport ima v Moskvi posebne objekte, ki so namenjeni za razstave blaga ponudnikov. Centrotexil je dobil dodeljen prostor, kjer so njihovi predstavniki raz-

Celotna kolekcija je bila sestavljena iz 40 jugoslovanskih tovarn:

Aida, Alpina, Astra, Beograd, Borovo, Borac, Bosna, Vio, Visoko, Gazela, Derventa, Zenit, Izbor, Josip Kraš, Kvalitet, Komuna, Košana, Košuta, Leda, Lilet, Limka, Nada, Obuća, Pančevo, Partizan, Planika, Peko, Peč, Petar Velebit, Ras, Sloga, Solid, Standard, Fortuna, Fruška gora, Cik, Simečki, Elita, Jugoplastika, Jadran-Ciciban

— ženska športna obutev (troterke)

Za leto 1975 se predvideva izvoz v Sovjetsko zvezo v količini 8 milijonov parov. Dogovarjajo se celo za 10 milijonov parov. Količina izvoza obutve v ZSSR za tovarne čevlje je razdeljena po vnaprej določenem ključu. Osnova za sestavo ključa je odstotek udeležbe posamezne tovarne obutve v izvozu na zahodna tržišča od celotne količine izvoza juoslovanske obutvene industrije. Centro-

Varstvo pri delu

Varstvo pri delu označujemo kot celokupnost tehničnih, zdravstvenih in socialnih ukrepov in sredstev, s katerimi se ustvarjajo varni delovni pogoji oziroma s katerimi se lahko odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar pri delu. Vidimo, da varstvo pri delu ni izključno področje tehnike, kot ga marsikje še vedno razlagajo. Poškodbe in zdravstvene okvare nastajajo kot posledice delovanja različnih faktorjev.

ZAKAJ SE PRI DELU POŠKODUJEMO

Delavec se poškoduje zaradi:

1. subjektivnih vzrokov
  - a) nepoznavanja varnostnih predpisov in navodil
  - b) nediscipline
  - c) lahkomišelnosti in malomarnosti
  - d) nepredvidnosti
  - e) raztresenosti pri delu

textil je sovjetskim predstavnikom predložil možnost izvoza po količini za jugoslovanske tovarne obutev.

Izbira vzorcev, določanje količin za vseh 15 republik ZSSR je dolgotrajno. Običajno izberejo večjo količino od možnosti izvoza. Ob zaključku izbire se izvrši usklajevanje po količinam in vrstah obutve za posamezne tovarne. Tovarna Peko ima sedaj točen pregled, kakšno količino obutve po vzorcih bo izvozila v letu 1975 v Sovjetsko zvezo. Lahko pride do delnega odstopanja pri usklajevanju cen.

V septembru je v Moskvi ponovni sestanek predstavnikov Sovjetske zveze, Centro-

textila Beograd in zastopnikov jugoslovanskih tovarnih obutve, kjer se bodo določale cene obutve za leto 1975.

Po končanih razgovorih in izbiri vzorčne obutve je Raznoexport poročal o reklamacijah jugoslovanske obutve, dobavljene v Sovjetsko zvezo. Centrotexil je organiziral sestanek predstavnikov jugoslovanskih tovarnih obutve in zastopnikov Raznoexporta, direktorja baz in veleblagovnic, kjer je poročal o ukrepih za izboljšanje kvalitete obutve, ki se dobavlja iz Jugoslavije v ZSSR.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Jože Gros

- f) vinjenosti
- g) preutrujenosti
- h) napačnega ali neprimerne načina dela itd.
2. objektivnih vzrokov
  - a) slabega stanja strojev in naprav
  - b) neustreznega ali pokvarjenega orodja
  - c) prenatrpanosti prostorov in delovišč
  - d) slabe organizacije notranjega transporta
  - e) slabega stanja inštalacij
  - f) neodgovarjajočih ekoloških pogojev (temperatura, vlaga, prah, gibanja zraka, plini, pare ipd.) itd.

Tudi zdravstveno stanje delavca vpliva na to, da se delavec poškoduje (slabovidnost, opešan sluh, živčnost in druge zdravstvene okvare). Do poškodb pogosto prihaja zaradi socialnih problemov doma in v družbi, zaradi slabega stanja med delavci ipd. Sedaj, ko sem navedel le nekaj primerov vzrokov poškodb, šele vidimo, kako močno se prepletajo tehnično, zdravstveno in socialno varstvo.

Koliko je bilo v naši tovarni nezgod pri delu v prvem polletju tega leta?

Skupno je bilo 39 nezgod, od tega:

- na delovnem mestu 34
- na poti na delo 3
- na služb. potovanju 2

V primerjavi s številom nezgod v prvem polletju leta 1973 vidimo:

v prvem polletju 1973	
na delovnem mestu	37
na poti na delo	12
na služb. potovanju	1
skupaj	50
v prvem polletju 1974	
na delovnem mestu	34
na poti na delo	3
na služb. potovanju	2
skupaj	39

Vidimo, da je padlo skupno število nezgod od 50 na 39, občutno pa je padlo število nezgod na poti na delo in z dela.

Ker so za nas najbolj važne nezgode na delovnem mestu, vidimo, da smo imeli samo tri nezgode manj kot v enakem obdobju lani. Prevladovalj so subjektivni vzroki nastanka nezgod.

Vedeti moramo, da bomo zmanjšali število poškodb šele takrat, ko bo delavec dovolj strokovno usposobljen in hkrati discipliniran.

Pavel Femc

Slabim v premislek

V letnem sporazumu smo predvideli, da bomo zalogo v mreži znižali za 200.000 parov. Ob koncu polletja se temu ne približujemo. Zaloga v parih je višja za 7%. Prodali smo v obdobju januar—junij po parih za 16% in po vrednosti za 17% več kot lani v istem obdobju. Koefficient obračanja je znašal v prvem polletju 0,99 in je prenizek.

Celje I (1,73), Mozirje (1,70), Ljubljana III (1,50) itd. Daleč najslabše so poslovalnice: Sremska Mitrovica (0,42), Karlovac II (0,43), Arandjelovac (0,45).

Ali se ne bi kazalo v podatke malo globlje zamisliti?

Janko Rozman

**Dopisuj
v
Čevljarja!**

Imamo poslovalnice, ki zalogo zelo dobro obračajo, žal pa tudi take, ki preveč zastajajo. Med najboljšimi so (če izvzamemo poslovalnico Tržič II, ki prodaja B blago):

Proizvodnja v prvem polletju

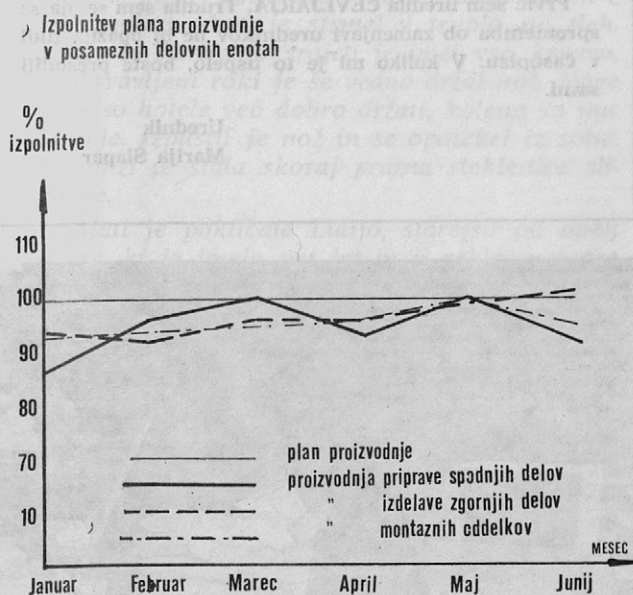
V prvem polletju je bil plan proizvodnje izpolnjen le 95 %. V primerjavi z lanskim prvim polletjem smo izdelali 1 % manj klasične obutve.

Kakšno je bilo gibanje izpolnitve plana proizvodnje po mesecih je prikazano v grafikonu, tokrat pa še nekaj besed, kako je tekla proizvodnja v prvem polletju.

1. Proizvodnja obutve

Pri izdelavi zgornjih delov je bil v prvem polletju plan proizvodnje izpolnjen 96 %, vendar je ta razlika samo posledica neizpolnjenega plana proizvodnje v TOZD — izdelavi zgornjih delov Trbovlje. V 511 in 512 izdelavi zgornjih delov je bil plan proizvodnje dosežen. Posledica proizvodnega programa, kakršnega imamo, je razdrobljena proizvodnja, poleg tega pa še občasno pomanjkanje materiala. Vse to v precejšnji meri vpliva na izpolnjevanje plana in produktivnosti v izdelavi zgornjih delov. Oskrba montažnih oddelkov s pripravljenimi spodnjimi deli je tekla normalno v toliko, kolikor so bili pravočasno dobavljeni ustrezni podplati, platoji in pete iz naših TOZD-ov, oziroma ostali material od drugih dobaviteljev. Prav pri dobavi podplatov iz TOZD poliuretan izdelki je bilo v prvem polletju največ težav, saj le-ti niso bili v potrebnem sortimentu, problem pa je bila tudi kvaliteta teh. Od montažnih oddelkov je bil plan proizvodnje izpolnjen v 521, v ostalih pa so bili v zaostanku od sedem do štiri odstotke od planirane proizvodnje. Glavni vzroki neizpolnjevanja plana so že omenjeni problemi z dobavo ustreznih podplatov. V mesecu maju in juniju pa je bila tudi nepravočasna dobava zgornjih delov iz TOZD — izdelava zgornjih delov Trbovlje in od kooperantov vzrok neizpolnjevanja plana.

1. PROIZVODNJA OBUTVE

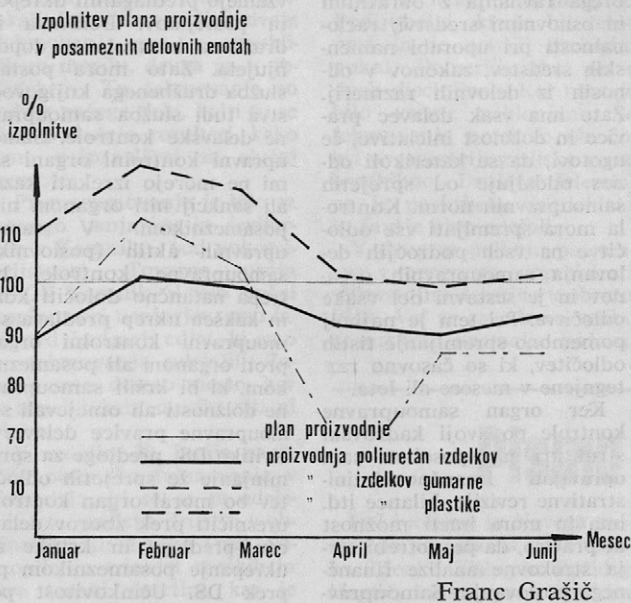

2. Proizvodnja vzporednih dejavnosti

Skupni plan proizvodnje v TOZD — poliuretan izdelki je bil izpolnjen le 94 %, vendar je vzrok za to neizpolnjen plan pri izdelavi platojev, zaradi nezasedenih kapacitet. Pri izdelavi podplatov je bil plan proizvodnje izpolnjen. Problem je pravočasna izdelava potrebnih podplatov, zaradi tega smo imeli zastoj v montažnih oddelkih. Ugodni rezultati so bili doseženi v TOZD — gumarna in plastika, saj je bil pri

izdelavi gumi podplatov plan proizvodnje za devet odstotkov presežen, pri izdelavi izdelkov iz plastike pa so v zaostanku, zaradi nepravočasne dobave materiala od »ISKRE«.

2. PROIZVODNJA VSPOREDNIH DEJAVNOSTI

Franc Grašič

Podpisan je sporazum

Predstavniki slovenske obutvene industrije smo 11. julija 1974 v Preddvoru podpisali sporazum o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti. Namen le-te je skupno usmerjanje in načrtovanje proizvodnih zmogljivosti, pomenjenje kadrovske politike in združevanje sredstev v skupne naložbe tovarn podpisnic: Lilet, Jadra-Ciciban, Alpina, Industrija obutve Novo mesto, Planika, Trio, Tovarna obutve Tolmin, Tolo in Peko. Ob podpisu sporazuma je bila slovesnost, katere so se udeležili tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič, sekretar medobčinskega komiteja ZK Martin Košir in predstavnik slovenskih sindikatov tov. Sintič. Udeležence je pozdravil predsednik SDS Peko Tržič Jože Benedičič in dejal:

V trenutku, ko vas pozdravljam v imenu samoupravnih organov TOZD članic združenja, ki ga danes snujemo, mi dovolite, da ob tej priliki povem nekaj besed o tem, kako delavci gledamo in kaj si obetamo od te skupnosti.

Najprej pričakujemo, da bo novo združenje povečalo gotovost naše bodočnosti. Delavci iz TOZD, ki se združujemo, smo že vsi okusili, kako trd in grenak je lahko kruh, ki smo ga zaslužili z izvozom naših izdelkov, in koliko nevarnost in nevšečnost prinaša s seboj slepa dirka za profitom na tržišču, ki je presito vseh vrst blaga in na katerem poskuša vsak zase prigrabiti čim večji delež, pri tem pa se ne ozira na levo in desno na svoje

le tradicija in delovne izkušnje, tudi naša dosedanja odprtost na jugoslovanski trg, k jugoslovanskim kooperantom je veliko pripomogla, da poslujemo uspešno, pa tudi, da uživamo zaupanje in ugled tako pri potrošnikih kot pri kooperantih, kar nas obvezuje, da obstoječe zveze in odnose v bodoče še bolj intenzivno gojimo.

Prav zaradi dosedanjih izkušenj in sodelovanja z našimi kooperanti širom Jugoslavije smo lahko zgodaj pozitivno ocenili možnosti, ki nam jih za združenje nudita nova ustava in politika ZKJ. Naloga, ki jih poverjamo združenju, so nekaj novega v našem delu, je več kot so bile dosedanje podjetniške naloge. Prepričani smo, da se bomo cilju, čimbolj uspešno obvladati zakonitosti tržišča in postaviti aktiven oblikovalec novih odnosov, najbolj približali tako, da bomo vsi skrbeli za realizacijo nalog, ki smo jih zaupali skupnosti.

Vsi si bomo prizadevali, da čimveč nalog združenja čimprej rešimo. Kajti združenje smo mi! Zato naj ne bo odveč posebej naglasiti, da se z današnjim podpisom delo šele začne. Naloga so lepo zapisane, to pa ni dovolj! Besed je bilo v preteklosti dovolj, zdaj je čas za dejanja! Ne bo lahko, ker pa smo težav navajeni, ne bo pretežko. Iskreno želim, da se združenju lotimo dela z isto zavzetostjo, kot smo sestavljali program skupnega dela, predvsem pa z veliko mero tovariške iskrenosti in poštenosti. Tako uspeh ne more izostati!

Pred slovesnim podpisom sporazuma s strani delegatov TOZD oziroma OZD je bila še tiskovna konferenca s predstavniki naših časopisov, na kateri sta odgovarjala na postavljena vprašanja tov. Milica Ozbič — glavni direktor Planike iz Kranja in tov. Janez Bedina — novi glavni direktor tovarne obutve Peko Tržič.

Tov. Jože Dolenc je podpisal samoupravni sporazum kot pooblaščenec OZD Peko Tržič.

Odšli smo na dopust...

Seminar za samoupravno delavsko kontrolo

25. in 26. junija je bil seminar za člane odbora samoupravne delavske kontrole. Vabljeni pa so bili tudi predsedniki ostalih organov upravljanja. Na seminarju so sodelovali priznani strokovnjaki za navedena področja v sodelovanju z Delavsko univerzo iz Tržiča. Samoupravna delavska kontrola je nov samoupravni organ, ki se je v neaterih delovnih organizacijah že uveljavil, v drugih pa ga šele formirajo z določbami ustave. Informiranost o funkcijah in organizaciji tega samoupravnega organa ter o oblikah sodelovanja z organizacijami izven organizacij združenega dela je pomembna za vsakega izmed nas.

Samoupravna delavska kontrola je z določbami ustave SFRJ ena od temeljnih pravic in dolžnosti delavcev. Kontrola, kot organiziran vpogled v dogajanja v podjetju ali ustanovi je splošno sprejet princip politične akcije vsake družbene organizacije. Zato ima delavska kontrola splošen pomen in velja za vse družbenoekonomske in politične sisteme. Na zahodu se to izraža v kapitalističnih sistemih s prizadevanji sindikatov, da se zagotovi delavcem vpogled v delitev dobička, za uresničitev deklarativno sprejetih pravic. Samoupravna delavska kontrola ne sme biti niti nadrejena (to se lahko zgodi, če je SDK napačno opredeljena), niti podrejena (če zmagajo tehnokratske težnje) funkcija samoupravljanja. Kontrola naj bi bila dosledna in brezkompromisno razvita na samoupravnih osnovah. Vse to pa negira številna mnenja in prepričanja, češ da samoupravna delavska kontrola ni potrebna, da prej ovira kot pa pospešuje razvoj demokratičnih odnosov in je izraz nezaupanja do delavcev v proizvodnji, žaljiva za strokovnjake itd. Mnogi so prepričani, da izvolitev delavskih svetov že samo po sebi predstavlja kontrolo med gibanjem dohodka, nad uveljavljanjem medsebojnih odnosov itd. in pa stvar organiziranega nadzora delavcev nad sprejemanjem in izvajanjem sklepov.

Torej v samoupravljanje vključena kontrola pomeni kontrolo vseh nad uveljavljanjem novih družbenoekonomskih odnosov, kontrolo nad reprodukcijo in razpolaganjem obstoječega in minulega dela. Kontrola naj zagotavlja uveljavljanje v ustavi zapisanih družbeno ekonomskih odnosov in je sankcija proti tistim, ki se uveljavljajo takih odnosov upirajo.

Organi kontrole morajo omogočiti vsem delavcem kontrolo, torej jim morajo nuditi tiste podatke, ki so pomembni za ocenjevanje

uspešnosti gospodarjenja, do- brega ravnanja z obratnimi in osnovnimi sredstvi, racionalnosti pri uporabi namenskih sredstev, zakonov v odnosih iz delovnih razmerij. Zato ima vsak delavec pravico in dolžnost iniciative, če ugotovi, da se katerikoli odnos oddaljuje od sprejetih samoupravnih norm. Kontrola mora spremljati vse odločitve na vseh področjih delovanja samoupravnih organov in je sestavni del vsake odločitve. Pri tem je najbolj pomembno spremljanje tistih odločitev, ki so časovno raztegnjene v mesece ali leta.

Ker organ samoupravne kontrole po svoji kadrovski strukturi ni sposoben sam opravljati finančno-administrativne revizije, bilance itd. ima in mora imeti možnost in pravico, da po potrebi terja strokovne analize finančnega poslovanja. Samoupravna delavska kontrola je samostojna pri svojem delu in tudi za svoje delo odgovarja vsem volilecem, v skladu s pravicami in dolžnostmi zapisanimi v splošnih aktih. Delo samoupravne delavske kontrole je javno in dostopno vsem delavcem. Samostojnost dela se kaže tudi v praviči angažiranja vseh strokovnjakov za pripravo ocen in analiz. Pravica iniciative navzven mora biti formulirana tako, da mora biti delavski svet predhodno obveščen o ukrepih, ki jih delavska kontrola naslavlja na zunanje kontrolne organe (SDK, Inšpekcije, Tožilstva) in to edino v izjemnih primerih, ko

notranji organi in DS ne povzamejo predlaganih ukrepov in postopkov. Delavska in družbena kontrola se dopolnjujeta. Zato mora postati služba družbenega knjigovodstva tudi služba samoupravne delavske kontrole. Samoupravni kontrolni organi sami ne morejo izrekat kazni ali sankcij niti organom niti posameznikom. V samoupravnih aktih (poslovniku samoupravne kontrole) bo treba natančno določiti kdaj in kakšen ukrep predlaga samoupravni kontrolni organ proti organom ali posameznikom, ki bi kršili samoupravne dolžnosti ali omejevali samoupravne pravice delavcev. Kritiko DS, predloge za spreminjanje že sprejetih odločitev bo moral organ kontrole uresničiti prek zborov delavcev, predloge in kritike za ukrepanje posameznikom pa prek DS. Učinkovitost postopkov in doslednost v tem pogledu bosta nedvomno pomembni za upravljanje samoupravne delavske kontrole. Zato bo v aktih zapisana ustavna teza, ki govori o osebni odgovornosti delavcev pri opravljanju samoupravnih funkcij.

Da pa bo delavska kontrola praktična, to se pravi uporabna in brezkompromisna, pa ni dovolj samo da se ustanovi, ampak se ji morajo določiti in normirati njene naloge.

Pismeno gradivo za skupna vsebinska področja kontrole bo pripravil SDK Slovenije in republiški ZSS.

Francka Premrl

Nekaj misli ob IV. kongresu kožarjev, čevljarjev in galanteristov v Sarajevu

Za IV. nacionalni kongres usnjarjev, čevljarjev in galanteristov smo čevljarji in galanteristi za svoje področje dela pripravili 14 referatov, v katerih so bile obdelane naslednje teme:

1. Razvojne možnosti in organizacijske sposobnosti naše industrijske panoge

2. Kvaliteta proizvodnje, tehnologija in materiali

3. Organizacija proizvodnje in obračun proizvodnje

V skupini referatov na prvo temo so avtorji enotni v sklepu, da je naša glavna naloga v naslednji etapi razvoja večanje produktivnosti dela, to je racionalnejša in učinkovitejša proizvodnja.

Kaj je produktivnost dela?

Produktivnost je dejanska velikost izhoda oziroma produkcija v enoti delovnega časa. Če osvojimo to splošno definicijo, lahko produktiv-

nost merimo v fonih, litrih, parih ali celo v dinarjih bruto ali neto produkta v enoti porabljenega delovnega časa.

Kako torej lahko povečamo produktivnost dela?

Pojem produktivnosti dela je pogosto povezan s pojmom delovnega tempa. Vendar večanje delovnega tempa ni edina in je le redko najučinkovitejša pot za večanje produktivnosti dela. Produktivnost lahko večamo z vsakim organizacijskim posegom, ki omogoča več proizvodov v enakem času.

Visoko produktivnost torej zagotavljajo tudi nemotena proizvodnja, čim manjše število zaradi napak izločenih izdelkov, sodobna, zmogljiva delovna oprema, izkoriščene proizvodne linije itd. Če pogledamo domače razmere,

lahko hitro ugotovimo, da nam prav organizacijski zastoj in velik odstotek defekta močno zmanjšujejo sicer visoko neposredno produktivnost dela in s tem prek višjih lastnih cen tudi konkurenčnost na tržišču.

Zato smo z veliko pozornostjo spremljali teme tretje skupine referatov, ki so obravnavali metode organiza-

cije proizvodnje, dobro znane v drugih industrijskih panogah, ki pa v čevljarstvu večinoma še niso bile uporabljene.

V izmenjavni mnenj se je še utrdilo prepričanje, da je lahko le dobra organizacija soliden temelj za nadaljnji razvoj naše industrijske panoge.

Matjaž Kutin

Gumarna praznuje

Deset let je preteklo, odkar se je obrat gumarne preselil in začel delati v novih prostorih.

Naša tovarna je kupovala gumni podplate do leta 1960 pri izdelovalcih gumijevih izdelkov RIS Zagreb in KRAŠ Karlovac. Podplati so bili slabe kvalitete. Lepila se niso ujemala, bilo je veliko reklamacij, sem pa tja pa še neredna dobava. Nenehne težave so bile vzrok, da se je Peko odločil, da začne sam delati gumijeve podplate. Ustanovljen je bil obrat gumarna. Delavnice novega obrata so bile v prostorih nekdanje tovarne čevljev LJUBELJ. V začetku ni bilo lahko, toda prve težave so bile kmalu premagane.

Gumarna je bila prav vzporedna dejavnost v tovarni. Obratovodja novega obrata je bil Jože Benedičič, sedanji vodja v 512 izdelava zgornjih delov. Podjetje je nabavilo

stroje in proizvodnja je stekla. Zmogljivost obrata je bila majhna, potrebe pa iz dneva v dan večje. Nujno je bilo misliti na razširitev. Podjetje se je odločilo za gradnjo nove tovarniške hale v sklopu tovarne. Gradnja je hitro napredovala. Vselitev v nove prostore je bila že 3. avgusta 1964. leta. Danes je to delovna enota 531 gumarna v TOZD gumarna in plastika. Povečal se je strojni park, tako da danes obrat zadostuje za potrebe podjetja. Vodja oddelka je Valentin Horžen. Obrat gumarne posluje zelo uspešno. V I. polletju letošnjega leta so dosegli proizvodni plan z 99 %. To je najboljši uspeh in najvišji odstotek v Peku. Naročil ne zmanjka. Zaradi dodatnih naročil imajo zaposleni v gumarni skrajšan letni kolektivni dopust za dva dni, z redno proizvodnjo začnejo že 1. avgusta.

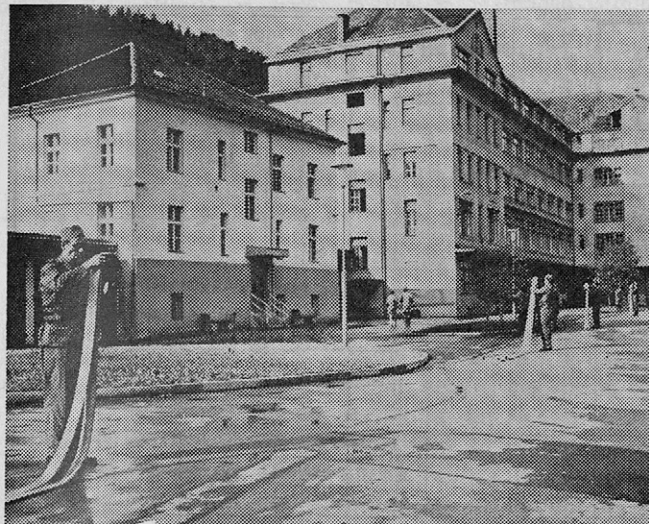
Prvič sem uredila ČEVLJARJA. Trudila sem se, da se sprememba ob zamenjavi urednikov ne bi opazila tudi v časopisu. V koliko mi je to uspelo, boste presodili sami.

Urednik
Marija Slapar

Kadar zmanjka prostora v skladišču ...

Gasilci uspešno zaključili polletje

Na občnem zboru smo gasilci sprejeli načrt dela za tekoče leto. Ta načrt obsega več točk, ki naj bi jih gasilci opravili tekom leta. Zato smo si naloge temeljito raz-

delili in jih skupno začeli reševati.

Naša dejavnost je bila v prvem polletju dokaj aktivna. Poleg preventivnega dela v podjetju, smo izvedli še 15 vaj, kar bi skoraj zadoščalo

za celo leto. Udeležili smo se sektorske vaje v Bistrici. Tudi nekaj proslav smo že obiskali. Imeli smo tudi že dvojne tekmovanje, eno v republiškem merilu, druga pa v občinskem. Ta tekmovanja so odraz našega dela, kajti tu se še le pokažejo rezultati, kako smo pripravljene za slučaj nesreče.

Prvo tekmovanje je bilo za panogo usnarjev in čevljarjev v Kamniku, pod pokroviteljstvom Tovarne usnja UTOK Kamnik. V zelo močni konkurenci usnarjev, smo bili med čevljarji edini, ki smo se tekmovanja udeležili. Zasedli smo deseto mesto, kar v republiškem merilu niti ni slabo.

V nedeljo, 30. junija pa je bilo občinsko tekmovanje v Jelendolu, ki so se ga udeležila vsa gasilska društva v občinski gasilski zvezi Tržič. Nastopilo je trinajst moških in dve ženski desetini, kar je tekmovanje še popestrilo. Tudi tu so bile moči zelo izena-

čene. Naša desetina je dosegla odlično tretje mesto in je imela le nekaj točk manj od Podljudelja, ki je bil letos prvi in je osvojil prehodni pokal. Pomerili smo se v dveh disciplinah. Ker nam je bilo vreme naklonjeno, je tekmovanje potekalo ob dobri organizaciji gasilske zveze brezhibno. Društvo Jelendol pa je poskrbelo, da dekleta in fantje niso opešali.

V drugem polletju pa imamo v programu organizirati samostojno desetino v obratu PUR. Vsi se zavedamo velike nevarnosti nastanka požara,

zaradi vnetljivih tekočin in hlapov v barvarni. Obrat je bil do sedaj sicer dobro opremljen z aparati za gašenje začetnih požarov, vendar je nemočen, če bi se požar razvil v večji obseg. Zato se je podjetje odločilo, da smo nabavili novo motorko in sodobno opremo. Zdaj pa je vrsta na nas, da čim hitreje izvezbamo nove gasilce, ki bodo kos rokovati s sodobnim orodjem, v slučaju nesreče. Še bolj pa apeliramo na vse člane kolektiva, da naj vsak na svojem delovnem mestu skrbi, da do požara sploh ne bo moglo priti in da bomo orodje, čeprav je sodobno, čim manj rabili.

Franc Šavs

Pisma bralcev

Iz Ljubljane in Novega mesta sta se oglasila naša vojak Zdenko Tišler in Božidar Meglič, ki sta pred kratkim odšla na odsluženje vojaščine.

Prav lepa hvala za vajine novice in pozdrave. Pišita še kaj in nam opišita bolj obširno vajino življenje v vojaški suknji. Zelimo vama mnogo uspehov in prijetnega razvedrila v prostem času.

Urednik

Resnična zgodba

V sobi je bilo temačno. Sedeli so za pečjo in gledali zamaknjeno predse. Na tleh je ležalo truplo. Kri je bila po vsej sobi, tudi po vratih so bile rdeče kaplje. Mrtvec je ležal na tleh z uprtim pogledom v Matevža. Oči so bile široko odprte, kot da se nečemu čudijo. Eno roko je imel skrčeno na prsih, prsti, ki so bili podobni krempljem, so še vedno mašili rano, ki je zevala tam, Matevž je stal ob njegovih nogah. Lase je imel razmršene v obraz je bil siv in z izbuljenimi očmi je strmel v truplo na tleh. Hlače in karirasto srajco je imel vso krvavo, v okrvavljeni roki je še vedno držal nož. Noga ga niso hotele več dobro držati, kolena so mu klecala. Izpustil je nož in se opotekel iz sobe. Na mizi je stala skoraj prazna steklenica slivovke.

Mati je poklicala Lidijo, starejšo od obeh hčera, ki je imela pet let in ji rekla, naj gre povedat sosedu, kaj se je zgodilo. Nerada je šla, ker je stala hiša na samem na robu senožeti, s treh strani jo je obdajal gozd. Do soseda je bilo skoraj pol ure, zunaj pa se je mračilo.

Čez poldrugo uro so prišli policaji po očeta. V hudi pijanosti je zaradi nesmiselne malenkosti zaklal svojega tovariša. Zaprt je bil deset let. Medtem sta Lidija in Sonja doraščali. Doraščali. Doma sta srečavali nešteto prijateljev svoje matere, ki so prihajali, pili, spali pri njej in spet odhajali. V šoli je bila Sonja kar pridna, vsak razred je izdelala. Lidija pa je zaostala dvakrat, tako, da sta z mlajšo sestro kmalu hodili v isti razred. Naredila je šest razredov, potem pa se je zaposlila v tekstilni tovarni.

Istega leta se je vrnil iz zapora oče. Zdaj ni več mogla biti doma. Postalo je neznosno. Hiša je bila vedno polna gostov, zaudarjalo je po žganju. Oče je pogosto spal na klopi ob peči in

prepustil svoje mesto prijatelju, s katerim je bila žena tisti večer posebno prijazna. Bilo mu je popolnoma vseeno. Iz navade in zaradi »lepšega« pa jo je naslednji dan pretepel, da je bila vsa črna.

Zato je Lidija šla v mesto. Dobila je sobo v samskem domu. Spoznala je veliko novih prijateljev, spoznala pa je tudi, kako so kratke noči, če ne spi človek sam. Ni bila več sama. Kepa v njej je rasla in rasla. Nihče več ni prišel k njej, vsi so trdili, da še nikoli niso bili z njo. Lidija se je odpravila domov. Malce tesno ji ji je bilo, ko se je že precej obilna vzpenjala po stezi proti domu.

Ko je vstopila ni videla nikogar. Malce je postala sredi sobe in že so se odprla vrata. Vstopil je oče. Ko jo je zagledal, je začudeno obstal. Lidija je takoj videla, da je že precej pil. Zastrmel se je v njen trebuh, nato pa planil naprej. »Kaj, mrha zato si šla dol? Misliš, da bom sedaj še enega preživljal? Kje pa ima očeta? Ne več, seveda! Candra si kot mati!« Kričal je, besede so postajale vedno bolj grobe. »Ubil te bom!« je končno zakričal in se ji grozeče približal. Lidija je vzela nož s police. Mirno ga je ponudila očetu. »Na, saj znaš!« Obstal je sredi poti, gledal je nož in obraz se mu je spreminjal, bes, začudenje in nato groza so se zaznali na njem. Sedel je na bližnji stol, skrtil obraz med dlani, telo pa mu je začel stresati pridušen jok, ki je prešel v glasno hlipanje in nato v pravo tuljenje: »Zakaj?«

Lidija je mirno odložila nož in sedla na klop, da si odpočije. Ostala je doma. Sedaj je stara dvajset let in ima tri otroke, ki si niso prav nič podobni, tako kot si niso podobni njihovi očetje. Dobro se razume s starši in njihovimi prijatelji. Živi in ne misli na jutri.

KATARINA

Da sem se odločila napisati tale prispevek za vaš časopis, me je vzpodbudil članek v ženski reviji (po kateri rada seže tudi marsikatera moška roka) JANA z naslovom »GINEKOLOG POSEBEJ ZA MLADOLETNIČICE«. Kako lepo in prav je, da že mlada dekleta obiskujejo ginekologa in se ognejo poznejših morebitnih posledic, ki lahko nastanejo že zaradi manjšega vnetja, ki ga ginekolog, če prideš pravočasno na pregled, zlahka odpravi.

Kam pa naj se obrnejo v Tržiču te mlade deklice, ko še ženske, ki so resnično potrebne ginekologa, nimajo kam iti. V Tržiču dela ginekolog le enkrat tedensko, kar pa je premalo za tako število žensk, kot jih je v Tržiču in okolici. Največ žensk iz naše ga kolektiva hodi v Kranj ali pa celo v Ljubljano na ginekološke preglede. Ali so se naši vodilni že kdaj vprašali, koliko je odsotnosti z dela ravno zaradi takih pregledov? Mislim, da bi bilo dobro, da bi za našo delovno organizacijo najeli enkrat tedensko ginekologa. Če seštejemo ure vseh odsotnosti, bi znašale ravno toliko ali pa še več, kot če bi plačevali ginekologa. Ordinacijo pa imamo, mar ne?

Kljub temu, da je zgornji prispevek resničen, pa želim ostati anonimna.

Nisem tega mnenja! Načeti ste zanimivo vprašanje. Lepo in prav bi bilo, da bi se tudi podpisali.

Urednik

Nagradna križanka

NAS OTOK ZNAN PO SVETČANO OBALA V ISTOLICE NE DALVICIJI		PRIŠIT DEL	STARO PLEME NA JAPONSKEM	SLIKARSKA TEHNIKA PODOBNA AKVARELU		VESELO ŠUŠTARSKO NEDELJO! KRPA ZA OSUŠITEV PREBIVALEC TURČIJE	STARA RUS. DOLŽINSKA MERA (1067m) (VRSTA)	DRŽAVA V PREDNJI AZIJI	DEL OBRAZA, LIČKA	IME SRBSK PISATELJA FINCIJA	DEJANSKI DOGODEK, FAKT	PESNIŠKA STOPICA, OBRNJEN DAKTIL
					MODERNA TKANINA GENE ZA GAMET					E		
AMERIČAN	ITAL. MUZIK V RENESANSI	NAJMANJŠI DELEC										
IME NOVINARKE ŠUKLJETOVE	P	IME IGRALKE RINE	NOVAK IVANKA	NEŽA KERSIČ	STEVSKA OBLOGA ŽIDOVSKO MOŠ. IME	NAŠA ELEK- TRO TOVARNA TEKOČINA ZA NARKOZO			RAVSAJNE		STANE PAVŠEK PRITOK REKA V ŠVICI	
CREMONSKA DRUŽINA IZDELOVAL- CEV VIOLIN			VULKAN NA SICILIJU						BARVA KART			
VERSKI GOREČNEŽ	L	T	UKAZ, ZAPOVED ZAVOD ZA RE- HAB. INVALIDOV					ČLAN PLEMENA NAVAJEV	MESTO OB NIŠAVI (VZH. SRBIJA)			
MAJHEN PREMAZ				PESNIK ŽUPANČIČ STAROGRŠKI KIPAR				SLIKAR ŠUBIČ JEŽERO V VZH. TURČIJI			ČASOPISNI STOLPEC	SORA PRI VOZU
DIVJA MAČKA		ANICA KAJŽER	ROZI LUPŠA PLEMIČ Z VAZALSTVOM	ŽENSKA, KI ONEGAVI LETOPIŠ, KRONIKA							KLOFUTAR SILVA VRSTA PTICE	
DRUGO IME RIM. CESARJA AVGUSTA	T				UBOŽICA, REVICA MIRJANA ERŽEN				MESTO V ZUKRAJINI OLGA STROJIN		V	V
LJUBKOVALNO ŽEN. IME			POKRAJINA V VIETNAMU VRTNA SENOVNICA			NAPOŠEN MATERIAL SUKANEC, HITKA						
ANICA		ZDRAVKA URBANC		ATENINO SVETIŠČE IVANKA PAVKOVIČ				SPAK, PRIVAŽEN MARIJA AHČIN				
JAPONSKI DENAR	N	JIVJI HUNSKI KRALJ			PRIPONA PRI NAUKIH IN UMETNIŠKIH SMEREH		Z		ŽILA DOVODNICA			
SRBSKO MOŠ. IME		KAMEN ZA IZŽIGANJE			ŽIVALSKA NOČA				REKA POD MOSKVO			TRADICIJA: ŠUŠTARSKA NEDELJA!

NAGRADNA KRIZANKA

V uredništvo smo dobili 74 rešitev križanke iz 7. številke ČEVLJARJA. Zrebal sta Jožica Osredkar in Miro Novak. Srečo so imeli:

1. nagrada 80,00 din Dr. Oto Kikel
2. nagrada 60,00 din Karolina Štefe
3. nagrada 40,00 din Mikolič Boris
4. nagrada 20,00 din Lidija Bučinel
5. nagrada 20,00 din Lidija Bučinel

Izrebanim reševalcem čestitamo. Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvo do 20. avgusta.

ZAHVALI

Vsem sodelavkam iz odd. 512 in vsem ostalim sodelavkam in sodelavcem, vsem obračunovalkam v izplačilni in pri obračunu iskrena hvala za vsa lepa in praktična darila, ki sem jih dobila za spomin na skupaj preživete dni. Hvala tudi za vse obiske in pozornost. Vsem želim dosti uspeha pri delu. Prav lepa

hvala tudi vsem, ki so mi omogočili prijetno bivanje in okrevanje v Bohinju. Prejmite tovariške pozdrave.

Justina Štalec

Zahvaljujem se sindikalni organizaciji za pozornost, darilo in obisk na domu v času mojega bolovanja.

Ciril Gosar

VSTOPI DELAVCEV V TOVARNO

v času od 26. 6. do 12. 7. 74 v splošni sektor: Marija Slapar, Mirko Novak

v nabavni sektor: Ivan Valjavec

v prodajni sektor: Radovan Stritih

v montažni oddelek 520: Marjan Mikolič

v plastiko: Janko Kokolj

v poliuretan: Janez Čarman

v orodjarno: Mirko Lončar

IZSTOPI DELAVCEV IZ TOVARNE

v času od 26. 6. do 12. 7. 74 samovoljna zapustitev dela: Jože Freljih

sporazumno prenehanje dela: Ruža Arzenšek, Silva Kuzmič, Ivanka Švegelj

odpoved delavca: Janez Kavčič

prenehanje zaradi odhoda v JLA: Božidar Meglič, Bojan Komac, Alojz Fuks, Franc Meglič, Jože Kavčič, Jakob Mali

VSTOPI V PRODAJNO MREŽO

v času od 26. 6. do 12. 7. 74

Celje II: Sonja Žužej, Karolina Kerec

Vrhnika: Darinka Zalar

Piran: Sonja Bajc

Kranj I: Slavko Strnad

Celje I: Vida Vrabič

Zagreb II: Ratko Bačić

Ljubljana I: Cvetka Koščak, Cvetka Suhadolnik

Ljubljana II: Tončka Hočvar

Nova Gorica: Jela Nikolić

Sremska Mitrovica: Milica

Derfić

Sibenik: Vanda Šperkov

Niš I: Rajka oKčić

Sombor: Stanka Stokanov

Postojna: Ivanka Šturm

Bečej: Mirjana Popadić

Reka I: Vesna Kurdi, Bruno Filipović

IZSTOPI IZ PRODAJNE

MREŽE

v času od 26. 6. do 12. 7. 74

Celje II: Darja Potočan

Ljubljana V: Doris Depoli

Dubrovnik: Vjekoslav Priznić

Sombor: Nikola Mujić

»Čevljar«, glasilo delovne skupnosti tovarne obute »Peko« — Odbor za obveščanje: predsednik Sašo Ahčić, podpredsednik Anton Pavšek, Vida Meglič, Neža Podjavoršek, Darko Laussegger, Marija Berglez, Jakob Valjavec, Tadeja Snedic, Silvo Andrejaš, Danica Dornik, Janez Petrič, Jože Tišler — Naslov uredništva: Peko Tržič, telefon 50-260, int. 208 — Tisk: ČP Gorenjski tisk Kranj v 3250 izvodih — Izhaja vsak prvi petek v mesecu. List dobijo člani delovne skupnosti brezplačno.

Kako brati knjige

Po svetu predvsem v ZDA se številni inštituti pa tudi posamezni psihologi ukvarjajo z razvijanjem metod učenja, branja, zapomnitve itd. Mnogi imajo težave pri učenju, študiju, prebiranju raznih tekstov. Predvsem ne vejo, kako naj bi se knjige polotili in izluščili tisto, kar jim je najbolj potrebno. Zato vam želimo podati dve metodi. Prva izmed obeh obravnava selekcijo teksta in zapomnitve in je primerna pri prebiranju strokovnih časopisov, druga pa je bolj primerna pri študiranju iz knjig.

SQRRR?!

Metoda zapomnitve in selekcije teksta

— Survey (pregled) — bežno pregled vsebine članka, knjige ali podobno

— Question (vprašanje) — postavi si vprašanja

— Read (branje) — berite

— Recite (naštevajte) — naštej si v mislih tiste odlomke, ki te posebno zanimajo

— Review (ponavljanje) — po potrebi si prečitaj posamezne zanimive odlomke še enkrat.

— Bežno pregled vsebino

Če gre za knjigo, jo bežno pregledaj, prelistaj, prečitaj popis vsebine pregled slike, napise in diagrame ter končno pogledaj datum izdaje.

Če gre za članek oceni naslov.

Na ta način takoj dobiš sliko celote.

— Postavi si vprašanja
Ko si bežno pregledal knjigo, si postavi vprašanje. Ali te stvar zanima ali ne? Ali se strinjaš s tezo, ki se v knjigi ali članku obravnava in brani.

Ali si nasprotnik? Ali ti je predmet poznan ali ne?

— Beri tekst sistematično
Tekst beri počasi ali hitro z ozirom na to, kaj si s pregledom ugotovil. Prednost metode je v tem, da ti omogoči, da se skoncentriraš na tisto kar je najbolj zanimivo. Ni dovolj samo brati, tisto kar si bral moraš znati tudi izraziti — povedati, lahko tudi na osnovi beležk.

— Ponovno branje

Če si ugotovil določene praznine v razumevanju teksta, se povrni nazaj na dotično mesto in ga ponovno preberi. Toda sedaj preberi samo tisto, kar moraš preveriti ali natančno preučiti.

Ta metoda velja za vse vrste čtiv, predvsem za časopise — le za romane ne.

KAKO SE POLOTIMO KNJIGE?

1. Prelistaj na hitro knjigo, tako da boš vedel, kaj se moraš učiti oz. kaj te zanima.

2. Besedilo beri pozorno, ne pozabi, da je mnogo važnih misli izraženih v grafikoni, diagramih ali tabelah, ki jih najraje pri branju izpustimo.

3. Ko bereš se ustavi tu in tam, ter ponovi v sebi po svojih besedah najvažnejše misli (tvarino), o katerih si ravnokar bral.

4. Napiši kratke opombe, obrobi strani, to ti bo služilo kot geslo — pripomoček za kasnejše ponavljanje.

5. Podčrtaj najvažnejše ali označi najvažnejša mesta v knjigi, ki ti bodo služila za poznejše ponavljanje.

6. Preglej vsaj enkrat snov med časom, ko si prvič preštudiral oz. prebral snov in ponavljanjem za izpit. Za ponavljanje snovi uporabljaj obrobne pripombe kot pripomoček.

7. Zapomni si, da je potrebno vedno snov malo obnoviti, če želiš uporabiti tisto, kar si se naučil za izpit, za poučevanje ali za svoje izobraževanje (samostojen študij). Če uporabljaš avtorjeve opombe in notice o najvažnejši stvari, potem označi mesta v knjigi. V tem slučaju opombe oz. notice uporabljaj kot pripomoček za lažje učenje in ponavljanje.

8. Primerjaj in usklajuj tisto kar si prebral. S tem kar si slišal v šoli ali na pred-

vanju. Imej zapiske iz predavanj vedno urejene. Zapiski iz predavanj, ki so čitki in natančni ti bodo podobno kot tvoja knjiga služili v letih, ki pridejo zelo hitro in ti bodo najcenejši ključ za obnavljanje znanja, ki si si ga pridobil.

Skoraj vsaka knjiga je napisana tako, da se iz nje zlahko učiš. Zato pa je potrebno, da bi se iz nje zares lahko naučil; da znaš pravilno uporabljati. Da bi se zares naučil tistega kar je potrebno za te, moraš v branje vložiti organiziran napor ali z drugimi besedami; le aktivno in usmerjeno delo te bo privedlo do tega, da boš snov razumel in si jo zapomnil. Pozorno in premišljeno branje je pomembno zato, da boš razumel tisto, kar si se v šoli učil, si kje slišal ali videl. Od posebne važnosti je dejstvo, da če bomo študirali knjigo pravilno, nam bo ta pozneje postala izredno prikladen in hiter pripomoček za osvežitev tiste snovi, katero smo nekoč poznali in se je naučili.

— Znano je, da hitro pozabimo tisto, kar smo se naučili, če le-tega ne uporabljamo. Dejstvo pa je, da mnogi omenjenega spoznanja namenoma ali nenamenoma ne upoštevajo. Zato je nujno, snov temeljito preštudirati, ker bomo hitro obnovili snov samo takrat, če smo se je v preteklosti dobro naučili.

Janez Ažman

Novosti na policah tržiške knjižnice

Daphne du Maurier: Lačna gora

Znana in priljubljena pisateljica Daphne du Maurier je v romanu »Lačna gora« povezala v zgodbo usodo petih generacij družine irskih veleposestnikov in industrialcev, ki jih vseskozi spremlja nesreča.

Delo sodi med zvrst takomenovanega družinskega romana, zvrst, ki ima med bralci mnogo privrženecov. Njim bo roman gotovo všeč, saj vsebuje vse tiste elemente privlačnega branja, ki ustrezajo malce po romantični fabulistični hrepenečemu okusu: dinamično zgodbo, lirično čustvovanje, usodnost dogodkov, skrivnost okoliščin in malce demonično akcentuirane značaje nekaterih oseb.

Eric Malpass: Zjutraj ob sedmih

Prizorišče romana je neka angleška podeželska hiša, v kateri živijo tile »junaki«: upokojeni sodnik s svojo naglušno sestro, dve njegovi še neomoženi hčerki ter sin z ženo in sinkom Gaylordom. In prav ta osemletni deček je v hiši malodane glavna osebnost. Svetlooki fantič ima povsod oči in ušesa in

Vinko Trinkaus: Brigade s hribov

Pisatelj je zasnoval obširno epsko trilogijo o zasavskih revirjih med NOB in o štajerskih partizanih. Prva knjiga te trilogije je izšla leta 1972 pod naslovom »Prvi bataljon«. »Brigade s hribov« pa je druga knjiga in zajema časovno obdobje od januarja 1943 do junija 1944. Začetna poglavja so posvečena delovanju in tragičnemu koncu Pohorskega bataljona, osrednji del knjige pa šlandrovi brigadi, Pohorskemu odredu in zlasti pohodu 14. divizije na Štajersko ter njenim akcijam za nastanek osvobodjenega ozemlja.

Celotna trilogija je zasnovana pretežno na resničnih dogodkih in ljudeh. S tem ni prav nič okrnjena fabulativna privlačnost teksta, pač pa je delo samo pridobilo na svoji pričevalski avtentičnosti.

Tržiška knjižnica je odprta vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 19. ure zvečer (razen sobote).

Podružnične knjižnice pa so odprte:

— na Brezjah pri Trziču vsako prvo in drugo sredo v mesecu v domu družbenopolitičnih organizacij od 17. do 19. ure,

— v Jelendolu vsak drugi ponedeljek od 17. do 18. ure,

— v Križah vsako prvo sredo v mesecu v osnovni šoli Kokrškega odreda od 16. do 18. ure,

— v Podljubelju pa vsako prvo nedeljo v mesecu v stanovanju tovarišice Jožice Gladek od 9. do 10. ure.

Ljubitelji dobre knjige — vljudno vabljeni!

Humor na dopustu

»Povejte mi, tovariš doktor, ali je res, da oženjeni moški dalj časa žive kot pa samci?«
»Čenče! Njim se življenje samo daljše zdi.«

»Te je zadnja podražitev hudo prizadela?«

»Zelo! To je za mojo poprečno plačo nadpoprečni udarec!«

Pacient: »Kaj, za to, da mi boste izdrli tale gnili zob, zahtevate 2 tisočaka. Saj se boste zamudili komaj pet minut!«

Zobozdravnik: »Dragi tovariš, če želite, vam ga lahko izdiram pol ure.«

Dobro je vedeti

Včasih se primeri, da vam tudi nov kemijski svinčnik preneha pisati ali pa piše zelo neenakomerno. Pomagajte si tako, da ga pomočite za nekaj hipov v toplo vodo.

Dopisujte v naše glasilo!

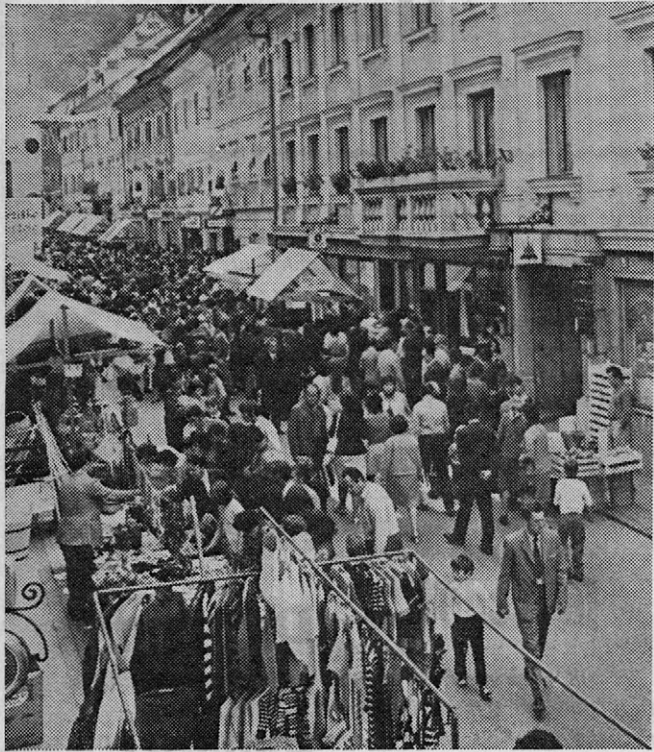

Parkirni prostor je prazen

Šušarska nedelja

Tržič se spet pripravlja na praznovanje ŠUŠARSKE NEDELJE. Letošnje praznovanje bo že šesto po vrsti, tako da lahko rečemo, da tečejo priprave nanjo po že uhojeni poti. Dosedanje petletne izkušnje, ki so si jih nabrali prireditelji, kažejo, da je bila zamisel predstaviti Tržič vsako prvo nedeljo v septembru v luči njegovih stoletnih tradicij desetisočim obiskovalcem kar posrečena in da velja s prireditvami in šušarsko nedeljo leto za letom nadaljevati. Z njo se je Tržič uvrstil med tiste razgibane kraje, ki imajo izza davne preteklosti na sebi poseben zgodovinski pečat in ki tudi spriču hitrega tehničnega napredka docela spreminjenih družbenih razmer nočejo, da bi postal kdajkoli zabrisan. Ta njihov pečat ohranja kljub temu, da so

pomoglo to, da so imeli čevljarji mojstri delavnice kar na svojem domu, v prostoru, ki je v njem preživljala svoj delovni dan domala vsa njihova družina, in da je bil ta prostor odprt od jutra do večera ne le naročnikom, ampak vsem, ki se jim je zahotelo malce družabnosti. Te delavnice pa so bile odprte tudi v širni svet. Preden je kdo postal mojster, je obvezno moral iti malo pogledat v tujino, in ko je potem sedel s svojimi pomočniki, vajenci in z vso svojo družino ob delovni mizi dan za dnem, leta in leta, so njegovi tisoči in tisoči parov čevljev našli pot daleč preko meja domovine. Še posebej ponosen pa je b.l., ko so njegovi izdelki vzbujali pozornost na mednarodnih obrtnih razstavah in bili deležni zaradi nizke cene in solidnosti izrednih pohval.

danes kraji mnogo bolj povezani med seboj kot v preteklosti, vsakemu izmed njih njihovo specifičnost v zgodovinskem razvoju, njihovo svojskost, ki utegne biti sila privlačna za ljudi od drugod, kjer se nimajo priložnosti srečevati s čim podobnim.

Čevljarjska obrt ni bila edina obrt, s katero se je Tržičan v preteklosti preživljal, še manj je to njegova najstarejša obrt. Vendar je prav ta obrt zapustila v značaju domačega prebivalstva, v njihovem ponosu in njihovih navadah najmočnejše sledove. K temu je nemara največ pri-

Teh nekdanjih delavnic danes ni več. Ohranil se je le spomin nanje, medtem ko je prevzela njihovo dejavnost sodobno organizirana industrija. Vendar pa tudi nastanek industrijskih obratov — začeni z najstarejšim Dambergerjevim oziroma Mallyjevim izza sedemdesetih let prejšnjega stoletja, preko Goekenovega deset let kasneje pa do tovarne Peko izza začetka tega stoletja — ni pretrgal stare tradicije. Značilno zanje je, da so zrasli prav iz teh starih temeljev, da so začeli delati z istimi ljudmi in da so se naslanjali na sodelovanje celih družin s

to tradicijo. Tako tudi danes tovarna obutve, najsi ima za seboj že nad sedemdeset let prehojene poti in čeprav se je še tako povečala in modernizirala, nosi v sebi kati te večstoletne tridicije, je naslednica nekdanje čevljarjske obrti in živa vez med preteklostjo in sedanostjo. Tako je povsem naravno pokroviteljica šušarske nedelje.

Šušarska nedelja seveda danes ne poteka več v znamenju oproščanja vajencev in najemanja pomočnikov kot v času, ko je še obstajal čevljarjski ceh, niti ni mogoče na ta dan pristno obnavljati vseh prireditev, ki so se zvrstile na prvo nedeljo v sep-

tembru od jutra do večera v starih časih. Nadih starinski pa lahko ohranimo na Trgu svobode, ki je sam s svojimi fasadami še danes v veliki meri ohranil videz starega mesteca, ko razpostavimo na njem štante in za spremembo na njih ponujamo kupcem svoje blago namesto v moderno urejenih prodajalnah. Sejemski vrvež, nič drugačen kot ob starih sejmih, spremljajo lahko številne druge prireditve, ki se lepo vklaplajo v vzdušje šušarske nedelje, pa čeprav imajo sicer svoj izvor v drugih oblikah nekdanjega družabnega življenja Tržiča. To

so predvsem nastopi domačih pevcev in instrumentalistov, to je srečolov in ne nazadnje veselica s pristno po tržiško obarvanim potekom. Vse to je osrednje jedro praznovanja šušarske nedelje in to jedro naj bi ostalo ohranjeno tudi v bodoče, če naj damo izraza pečatu, ki ga je v preteklosti vtisnila Tržiču čevljarjska obrt. Sodobni prijemi reklame pa zahtevajo seveda tudi drugače, sodobne prireditve, ki jih je tovarna obutve PEKO nanizala okrog šušarske nedelje, vendar z odličnim poslušom za to, da se naslanja v svojih temeljih le na stare tradicije čevljarjske obrti. Prof. Jože Rakovec

Športna srečanja

Kakor vsako leto smo se tudi letos udeležili tradicionalnih športnih iger usnjarske predelovalne industrije, to je Usnjariade 74, ki so bile letos šeste po vrsti. Tokrat je bila gostiteljica tovarna usnja UTOK Kamnik. Vendar pa naša letošnja bera ni bila preveč uspešna in je bila precej drugačna od dosedanjih. Navajeni smo namreč bili posegati po najvišjih uvrstitvah, saj smo leta 1972 osvojili prehodni pokal, ker smo bili 3 leta zapored prvi, lansko leto drugi, letos pa nam športna sreča ni bila naklonjena in smo bili šele šesti. Pred nami so bili, od 14 udeleženk (preko 500 nastopajočih tekmovalcev):

1. UTOK Kamnik (56 točk)
2. PLANIKA Kranj (55 točk)
3. IUUV Vrhnika (46 točk)
4. KONUS Sl. Konjice (43 točk)
5. TOKO Domžale (40 točk)
6. PEKO Tržič (40 točk) itd.

Vsa prireditve in organizacija je bila na precej visoki ravni, kar nam je bivanje v Kamniku napravilo prijetno. Otvoritvi Usnjariade so prisostvovali: direktor tovarne UTOK tovariš Stane Simšič in vsi vodje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, kar je dalo Usnjarijadi 74 še poseben pomen.

Iskati vzrok za naš tako skromen uspeh bi bilo zelo težko, saj na Usnjarijado nismo šli ravno nepripravljeno, vendar pa so bile ostale ekipe precej boljše od nas. Naš uspeh da misliti, da v samem Tržiču s športom, posebno pa z rekreacijo delovnega človeka nismo storili kar bi lahko in kar bi tudi morali, saj je bil Tržič na tem področju vsa povojna leta, do predkratkim, precej trd oreh za vse svoje nasprotnike v športu širom domovine.

Imam občutek, da bi bilo v Tržiču dobrodošlo malo svežega vetra. Na vseh sindikalnih športnih tekmovanjih se srečujemo eni in isti, stari znanci — veterani. Rade volje bi prepustili mesto mlajšim, ki pa bi morali vložiti v to dejavnost precej več truda, s tem pa bi tudi zagotovili boljše športne uspehe od zgoraj navedenih. To nam dokazujejo tudi vsa športna srečanja v okviru naše občine. Mislim in upam, da bomo našli nek skupen jezik, ki bo tudi na tem polju obrodil boljše žetev.

Na Usnjarijadi so sodelovale tudi naše strelke, ki so zasedle 4. mesto. Mislim, da jim lahko čestitamo.

Dne 29. 6. 1974 so se naši nogometaši pomerili z nogometnim moštvom Alpine iz Žirov. To tekmovanje je bilo povratno srečanje, ki smo ga bili dolžni žirovski enajsterici. Lansko jesen so nas namreč povabili na gostovanje v Žiri, kar smo v našem Čevljarju tudi objavili. Kakor lani v Žireh, tako nam je tudi letos v Tržiču vreme v dobri meri zagodlo, saj med celo tekmo dež niti za trenutek ni odnehal in je poskrbel, da se po igrišču ni preveč kadilo. Svojim gostom smo se za lanskoletni poraz (4:0 za Žiri) dodobra oddolžili z rezultatom (8:1). Kljub temu pa so naši gostje bili z obiskom zadovoljni, ker pri tem ne gre toliko za uspeh tekmovanja, temveč gre tu predvsem za tesnejše vezi in zblíževanja med kraji in delovnimi ljudmi po naši domovini. Pred športnim srečanjem jim je član IO OOS Peko podaril v spomin na to srečanje maskoto, to je našega čevljarčka, nad katerim so bili gostje zelo navdušeni in so ga bili zelo veseli. Po skromni zakuski so gostje iz Žirov izrazili željo, da bi ta nogometna srečanja postala tradicionalna. V jeseni, naj bi mi gostovali v Žireh, spomladi pa oni pri nas

v Tržiču. Ob slovesu so se nam gostje iskreno zahvalili za topel sprejem in prijateljsko vzdušje ter nam zaželeli obilo poslovnega in športnega uspeha. Pri tem srečanju pa smo mi, kot gostitelji imeli občutek, da smo na takih srečanjih prepuščeni predvsem sami sebi. Ker se v precejšnji meri udeležujemo tekmovanj po drugih krajih, imamo priliko videti veliko zanimanje vodilnih v drugih podjetjih. Tudi o tem bo treba pri nas začeti razmišljati.

V sredo, 10. 7. 1974, pa sta se v nogometu pomerili ekipi mehanične delavnice in nabavne službe. Tekma, ki je bila v Križah, je pritegnila precejšnje zanimanje mimoidočih, saj se je proti koncu tekme nabralo kar precejšnje število navijačev, ki so spremljali tekmo z burnim navijanjem, seveda eni za rdeče, drugi za plave. Do tega srečanja je prišlo zaradi izziva naših »skladišnikov«, ki pa so ga naši »mehaniki« tudi sprejeli. Enajsterici sta se kljub visoki travi in toplemu soncu precej vztrajno borili v želji, da bi iz tega srečanja odnesli zmago. Ker pa je žoga okrogla in zmaga lahko le eden, se je to zgodilo našim »mehanikom«. Zmagali so z rezultatom 6:3. Igra z žogo in sonce pa je obe moštvi precej izsušilo in užejalo. Zato so seveda morali še malo k sosedu (Gostilna »Pri Jaku«) odkoder jih je pregnala šele noč.

Ko prebiramo te vrstice lahko vidimo, da se poleg izdelovanja čevljev, znamo ukvarjati tudi s čim drugim (rekreacija — seveda v prostem času, ki je slehernemu delovnemu človeku še kako potrebna, lahko bi rekli nujna). Ta naša športna aktivnost pa povzroča nekoliko dela tudi našim pericam, saj imajo kar pogosto »naše dresse v žetih«.

Boris Janc

Nasvidenje na prireditvah šušarske nedelje